

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. VI. Corollaria notatu digna

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

vilceribus terrae. Sicut ergo licet talis actio, ut po-
tè accidens, secundum entitatem non adaequet
effectus illos, qui sunt entitates substantiales;
quia tamen per modum productionis, quate-
nus hac actio est reductio de potentia in actum,
& exercitium quoddam virtutis activae aqua-
lis, vel majoris perfectionis, ac est effectus, fit,
quod haec actio habeat sufficientem proportio-
nem, ut causa principalis per illam producat
principaliter effectum; ad hoc actio egreditur,
est perfectio principij, à quo actio egreditur,
non vero entitas accidentalis ipsius actionis. Ita
similiter in praesenti, ut comprehendatur ali-
quod objectum, attendendum est ad virtutem
principij intelligentis, à quo egreditur intelle-
ctio, & quod reductur ad actum per intellectu-
onem, & si ipsum est aequale, vel superius res-
pectu objecti, intellectio ab ipso producta, & e-
gressa poterit esse comprehensio talis objecti,
etiam si actio sit accidens, & objectum substan-
tia. Sicut generatio, quamvis sit accidens, est
principalis productio substantialis effectus, quia
ipsa egreditur à causa principali habente princi-
pium, & sufficientem virtutem in ordine ad il-
lum effectum.

44. Ad ultimam datam Majori, & admissa pro nunc
opinione illa probabili, quam in tractatu de
Angelis examinabimus, respondeo distinguen-
do Minorem; Modus cognoscens, aut cogniti-
onis Angeli inferioris non adaequat modum co-
gnoscibilitatis Angeli superioris, quantum ad ra-
tionem specificam immaterialitatis, concedo
minorem. Quantum ad gradum genericum,
nego Minorem, & consequentiam. Itaque juxta
probabilem illam sententiam, quae docet Ange-
lum inferiorem comprehendere superiorem, ad
comprehensionem sufficit adaequatio in imma-
terialitate cognoscens cum re cognita in gradu
generico immaterialitatis; quae aequalitas inter
Angelem inferiorem & superiorem invenitur,
cum uterque physicam materiam excludat, in qua
exclusionem gradus immaterialitatis Angelicæ
consistit. Quod an verum sit, loco citato exami-
nabitur. Licet tamen admittatur, non sequitur
posse Deum à creatura comprehendere; quia hæc ad
gradum divinæ immaterialitatis nequit pertin-
gere, cum consistat in ratione actus puri exclu-
dendis omnem potentialitatem; & omnis vero
creatura potentialitatem includat.

§. VI.

Corollaria notata digna.

45. Ex dictis inferes primò, rectè D. Thomam
hic art. 2. colligere à posteriori, quòd Beati
divinam essentiam comprehenderent, si in ea
omnes creaturas possibiles cognoscerent; licet
enim comprehensio non consistat essentialiter
in cognitione omnium effectuum, qui virtuali-
ter in causa continentur, sed in adaequatione po-
tentiae cum objecto in immaterialitate, seu in eo,
quòd tanta sit cognitio in ratione cognitionis,
quantum fuerit objectum in ratione cognosci-
bilis, ut supra ostensum est; tamen non stat
cognitio omnium in essentia divina, ita ut essentia
sit ratio ea cognoscendi; absque eo quòd illa
cognoscatur, quantum cognoscibilis est, ac proinde
comprehendatur. Sicut non stat cognos-
cere in principio omnes conclusiones virtuali-
ter in illo contentas, & illud non cognosci quan-
tum cognoscibile est, etiam intensivo, ut rectè
Tom. I.

A annotavit Ferrariensis 3, contra Gent. cap. 56. &
post illum Suarez lib. 2. de attributis cap. 29.
num. 13. Hinc est quòd apud SS. Patres, quos re-
fert Petavius lib. 7. theologicorum dogmatum
cap. 3. nomen comprehensionis frequentius ex-
plicari solet per hoc, quòd est cognoscere in cau-
sa omnia, quæ in illa virtualiter continentur, quam
per hoc, quòd tanta sit cognitio in ratione cog-
nitionis, quantum est objectum in ratione cog-
noscibilis. Nulla ergo (ut objicit Herice in tractatu
de scientia Dei) est contrarietas in eo, quòd D.
Thomas hic art. 7. asserit requiri ad comprehen-
sionem, quòd cognitio in perfectione adaequetur
cum objecto, seu tanta sit in ratione cog-
nitionis, quantum est objectum in ratione cognosci-
bilis; & tamen articulo sequenti docet, sequi com-
prehensionem Dei ex cognitione omnium crea-
turarum possibilium in essentia divina tanquam
in causa; hæc enim duo à deo inter se connexa
sunt, ut unum sequatur ex alio; subindeque nihil
mirum, quòd D. Thomas explicet comprehen-
sionem aliquando uno modo, aliquando alio.

Diff. 4.
Cap. 4.

Inferes secundò, Deum quatuor modis posse
dici incomprehensibilem: scilicet loco, tempore,
intelligentiâ, & amore. Loco, quia à nullo spa-
tio, vel loco creato, aut creabili circumscripti po-
test; sed ut ait Dionysius: *Omni magnitudinis extrin-
secus superfunditur, & supra expanditur, omnem com-
plectens locum, omnem excedens numerum, omnem tran-
siliens infinitatem.* Tempore, quia omnia excedit
tempora, & ut loquitur idem sanctus, *est omnium
avum & tempus, ante dies, ante avum, ante tempus.*
Cognitione, quia ut supra ostensum est, nullus in-
tellectus creatus, & creabilis potest ipsam co-
gnoscere, quantum cognoscibilis est. Denique
amore, quia omnem amorem excedit, ita ut nulla
mens creata ipsum pro dignitate, aut beneficio-
rum, quæ nobis contulit, multitudine, & magni-
tudine amare possit. Undè egregiè Bernardus:
*Cum ei don a vero quid quid sum, quid quid possum nonne
istud totum est, sicut stella ad Solem, gutta ad fluvium, la-
pide ad montem, granum ad acervum? Non habeo nisi
minuta duo, imò minutissima, corpus, & animam, vel
potius unum minutum, voluntatem meam; & non dabo
illam ad voluntatem illius, qui tantus tantillum tantis be-
neficij prævenit, qui totum se toto me comparavit? Pri-
ma incomprehensibilitas competit Deo ratione
immanentis. Secunda ratione æternitatis.
Tertia ratione infinitatis, & summa immateria-
litas. Quarta demum ratione summæ boni-
tatis, & pulchritudinis.*

Cap. 9.
de divinis
nominibus.

Cap. 10.

Serm. de
quadragesima
pluribus de-
bitis.

DISPUTATIO V.

De objecto visionis beatificæ.

Cum actus specificentur ab objectis, non
potest plene & perfecte cognosci actus
beatificæ visionis, nisi exponantur obje-
cta, quæ per illam attinguntur. Hæc autem du-
plicis sunt generis: quædam enim sunt in Deo
formaliter, ut essentia, attributa, & relationes;
alia solum eminentè, ut creaturæ possibiles, exis-
tentes, vel futuræ, de quibus in hac dispu-
tatione agendum est, & breviter di-
scutiendum, an, & quomodo hæc
objecta per visionem bea-
tificam cognoscantur.

X * ARTI